

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 200500131
Arkivnr.
Saksbehandler Kristin Loe Kjelstad

Adresse:
2626 Lillehammer
Tlf: 6128 9000
E-post:
postmottak@oppland.org
Besøksadresse:
Kirkegt. 76, Lillehammer

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget	19.12.05	119/05

HØRING - NOU 2005:8 - LIKEVERD OG TILGJENGELIGHET

Fylkesutvalget 19.12.05

Bjug Ringstad, fylkesrådet for funksjonshemmede orienterte til saken.

I samsvar med fylkesrådmannens innstilling, fattet fylkesutvalget slikt enstemmig

V E D T A K

1. Fylkesutvalget ser behovet for et sterkere lovvern mot diskriminering av funksjonshemmede og støtter flertallsinnstillingen i forslag til antidiskriminerings- og tilgjengelighetslov med unntak av dissensen i § 11, hvor vi ser viktigheten av at loven også innbefatter IKT-sektoren og samferdselssektoren. Kommunikasjons- og informasjonsteknologi (IKT) benyttes på nær sagt alle betjeningssystemer og tjenester. Tilgjengelighet til disse er derfor en forutsetning for funksjonshemmedes mulighet til samfunnsmessig deltakelse. På samme måte er tilgjengelig kollektivtrafikk en forutsetning for at funksjonshemmede skal kunne delta i samfunnet.
2. Fylkesutvalget viser til uttalelsen fra fylkesrådet for funksjonshemmede som mener at tidsfristen for tilrettelegging av eksisterende bygg og uteområder fram til 2019 er alt for defensiv. Fylkesutvalget ber om at en framskynding av fristen til 2014 vurderes, ut fra at føringene for bedret tilrettelegging av samfunnet har vært kjent lenge, og tiltak bør kunne gjennomføres raskere enn det lovforslaget legger opp til.
3. Lovforslagets plikt om universell utforming av eksisterende bygg kan medføre vesentlige kostnader. Det bør vurderes å øremerke økonomiske midler til disse formålene i en overgangsperiode, for å motivere til gjennomføring av tiltak så raskt som mulig.
4. Utarbeiding av klare forskrifter til lovens §11 blir avgjørende for plan- og kulturminnemyndighetenes arbeid med håndheving av loven.
5. Uforholdsmessighetsbegrensningen i §9 vil medføre utstrakt bruk av skjønn i praktisk håndhevelse, noe som vil utfordre til rettslig prøving av grensene. Her bør departementet vurdere om det bør utarbeides forskrifter eller klarere retningslinjer for hva som ligger i begrepet "uforholdsmessig byrde for virksomheten".

RETT UTSKRIFT: *Kristin Loe Gjølshol*

DATO: 22. desember 2005

Arkivsak-dok. 200500131-132
Arkivkode E: 020 &13
Saksbehandler Kristin Loe Kjelstad

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
19.12.2005

Sak nr.

HØRING - NOU 2005:8 - LIKEVERD OG TILGJENGELIGHET

Forslag til

V E D T A K

1. Fylkesutvalget ser behovet for et sterkere lovvern mot diskriminering av funksjonshemmede og støtter flertallsinnstillingen i forslag til antidiskriminerings- og tilgjengelighetslov med unntak av dissensen i § 11, hvor vi ser viktigheten av at loven også innbefatter IKT-sektoren og samferdselssektoren. Kommunikasjons- og informasjonsteknologi (IKT) benyttes på nær sagt alle betjeningssystemer og tjenester. Tilgjengelighet til disse er derfor en forutsetning for funksjonshemmedes mulighet til samfunnsmessig deltakelse. På samme måte er tilgjengelig kollektivtrafikk en forutsetning for at funksjonshemmede skal kunne delta i samfunnet.
2. Fylkeutvalget viser til uttalelsen fra fylkesrådet for funksjonshemmede som mener at tidsfristen for tilrettelegging av eksisterende bygg og uteområder fram til 2019 er alt for defensiv. Fylkesutvalget ber om at en framskynding av fristen til 2014 vurderes, ut fra at føringene for bedret tilrettelegging av samfunnet har vært kjent lenge, og tiltak bør kunne gjennomføres raskere enn det lovforslaget legger opp til.
3. Lovforslagets plikt om universell utforming av eksisterende bygg kan medføre vesentlige kostnader. Det bør vurderes å øremerke økonomiske midler til disse formålene i en overgangsperiode, for å motivere til gjennomføring av tiltak så raskt som mulig.
4. Utarbeiding av klare forskrifter til lovens §11 blir avgjørende for plan- og kulturminnemyndighetenes arbeid med håndheving av loven.
5. Uforholdsmessighetsbegrensningen i §9 vil medføre utstrakt bruk av skjønn i praktisk håndhevelse, noe som vil utfordre til rettslig prøving av grensene. Her bør utvalget vurdere om det bør utarbeides forskrifter eller klarere retningslinjer for hva som ligger i begrepet "uforholdsmessig byrde for virksomheten".

Bernt M. Tordhol
Fylkesrådmann

Hjalmar Solbjør
Næringssjef

Vedlegg:

- Høringsuttalelse fra fylkesrådet for funksjonshemmede (vedlagt saken)
- Notat fra Eystein Kvam, Høgskolen i Gjøvik (elektronisk vedlegg)
- Utdrag av NOU 2005:8 (elektronisk vedlegg)
- Utkast til lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (elektronisk vedlegg)

NOU 2005:8 - Likeverd og tilgjengelighet

Se internettider:

<http://odin.dep.no/jd/> - høringer – **NOU 2005:8**

Utkast til lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne

Sammendrag av NOU 2005:8

SAKSINNSTILLING

NOU 2005:8 - Likeverd og tilgjengelighet presenterer utkast til lov mot forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven).

NOU 2001:22 *Fra bruker til borger* viste at likeverdet for mennesker med nedsatt funksjonsevne ikke er tilstrekkelig sikret i lovgivningen, og at det er behov for slik lovgivning.

For Oppland fylkeskommune har lovforslaget interesse ut fra dens innvirkning på fylkeskommunens ulike virksomhetsområder, i tillegg til at loven vil forme den generelle samfunnsutviklingen og ivareta innbyggernes rettigheter.

Oppland fylkeskommune har som målsetting at tilgjengelighet for alle skal være rettesnor for samfunnsutviklingen (*Fylkesplan 2005-2008*, s. 24). I forslag til regionalt handlingsprogram 2006 pkt. 3.4.2.4. heter det at prinsippene for universell utvikling skal legges til grunn for planer og utforming av bygg og uteområder og pkt. 3.2.3.1. har målsetting om universell utforming for kollektivtrafikken.

Fylkeskommunen var tidlig bevisst på innarbeiding av tilgjengelighet/universell utforming i ulike sektorer i egen virksomhet, både knyttet til samferdselstilbud, utforming av skolebygg og i veiledningsarbeid knyttet til plan- og bygningsloven. Fylkeskommunen har vært en aktiv pådriver for universell utforming i forhold til kommunene i fylket, ikke minst i forbindelse med "Byen for alle"-prosjektet på Lillehammer. Nå er Gjøvik og Vestre Toten plukket ut som pilotkommuner for universell utforming, og fylkeskommunen har et særskilt ansvar for at dette bidrar til et kunnskapsløft på feltet for hele fylket.

Bygninger

Fylkeskommunen har en betydelig rolle som byggherre/eiendomsforvalter, ikke minst som eier av de videregående skolene. Ved planlegging av nye bygg og vesentlige ombygginger sikrer det gjeldende regelverket i plan- og bygningsloven med forskrifter at tilgjengelighetskrav ivaretas i stor grad. Det vil ikke kreves noen stor omstilling for å tilpasse prosjektene til krav om universell utforming fra 1.1.2009. Reglene kan føre til noen skjerpede krav og noe økte kostnader, men det kan motvirkes ved at man finner nye løsninger. Krav til universell utforming på eksisterende bygg vil gi en kostnad, men dette kan i fordeles over tid ved at tilpasningene skjer som ledd i vedlikehold og ombygginger.

Eleverettigheter

Elever med særskilte behov har individuelle rettigheter i dag, og forslaget innebærer i liten grad nye krav. Ved at bygg i større grad får universell utforming vil det på sikt bli mindre behov for individuell tilrettelegging.

Arbeidsmiljø

Arbeidstakernes individuelle rettigheter er ivaretatt i dagens arbeidsmiljølov, og videreføres i forslag til ny lov. Loven med plikt til universell utforming vil på sikt bedre det fysiske arbeidsmiljøet for alle, slik at det blir mindre behov for individuelle løsninger.

Kulturminner

Kulturvern er av de hensyn som kan komme inn under reglene om "uforholdsmessig byrde" i forhold til lovens §9. Vernehensyn er også nevnt under dispensasjonsadgang i §11. Slik sett er hensynet til kulturvern ivaretatt. For fylkeskommunen som kulturvernmyndighet er det svært viktig å få utdypet grensegangen mellom kulturvernehensyn og hensynet til universell utforming ved utforming av

forskrifter til loven. Det er også viktig at det utarbeides veiledningsmateriell med gode forslag til løsninger som både kan ivareta respekten for kulturarven og hensynet til at flest mulig skal ha tilgang til bruk av bygningene.

Planlegging etter plan- og bygningsloven

Fylkeskommunen har et lovpålagt ansvar for fylkesplanlegging og er høringsinstans og veileder for kommunene i plan- og bygningslovsspørsmål. Lovforslaget må sees i sammenheng med NOU 2005:12 "Mer effektiv bygningslovgivning", kap. 23. Det er plan- og bygningsmyndighetene som får ansvar for å sikre at kravene til universell utforming i § 11 overholdes, noe som vil kreve ressurser, både i kommunenes planadministrasjon og på statlig- og fylkeskommunalt nivå.

Utarbeiding av forskrifter for avgrensning av hva som ligger i plikten til universell utforming blir avgjørende for at planmyndighetene kan legge riktig fortolkning av loven til grunn for sitt arbeid. Samtidig er det en utfordring å gi eksakte regler på et felt som er i stadig utvikling, og der også samfunnets krav endres over tid.

Det vises forøvrig til vedlagt notat fra Eystein Kvam, Høgskolen i Gjøvik, som bla. går inn på ulike sider ved håndheving av reglene og gjennomføring og finansiering av planene.

Samferdsel

Samferdselsområdet er foreslått utelatt fra lovens virkeområde (§11). Samferdselsfeltet er sterkt knyttet til EU-regelverket, bla. ved Rådskonklusjon 2001/85/EF som er implementert i kjøretøysforskriften. Denne stiller krav om tilrettelegging av bybusser. Regjeringen er i gang med et tilgjengelighetsprogram for samferdselsfeltet (BRA-programmet), og skal gjennomføre dette i perioden 2006-2009. Oppland fylkeskommune har i regionalt handlingsprogram 2006 målsetting om universell utforming for kollektivtrafikken (RHP 2006, pkt. 3.2.3.1). Ut fra den brede satsingen som gjøres på dette feltet er det svært uheldig å utelate samferdsel fra lovforslaget.

IKT

IKT-området er også utelatt fra flertallets forslag til ny lov. IKT blir stadig viktigere på alle samfunnsområder. Det betyr at universelt utformet og tilgjengelige IKT-produkter og tjenester er en avgjørende forutsetning for at mange med nedsatt funksjonsevne skal ha den samme tilgang til varer og tjenester som andre. Oppland fylkeskommune har ambisjoner om at IKT-arbeidet skal være i henhold til kriterier for universell utforming, og er nå i gang med anskaffelse av nytt internettssystem som tilfredsstiller kravene om tilgjengelighet for alle (ref: dok 200500997-18). IKT-området er i rask utvikling og har hyppig utskiftingstakt, og bør tas med i loven.

Det vises for øvrig til vedlegg med notat fra Eystein Kvam, Høgskolen i Gjøvik som bla. peker på IKT som virkemiddel for å gi informasjon om tilgjengelighet og demokrati/medvirkningsperspektivet ved bruk av IKT i prosesser etter plan- og bygningslova.

Innspill fra kommune

Fra Vestre Toten kommune har vi fått følgende innspill (e-post Anne Merethe Andresen 6.12.2005):

Vestre Toten kommune slutter seg til intensjonene i NOU 2005:8, og til tiltakene for å oppnå disse målene. Vi ser imidlertid at dette vil medføre økte utgifter for kommunene og at det er behov for en økning i overføringene til kommunene. Spesielt vil dette gjelde i en overgangsperiode. Vestre Toten kommune ber om at det vurderes om det er behov for å øremerke hele eller deler av slike midler til disse formålene i en overgangsperiode for å sikre måloppnåelse.

Notater til NOU 2005:8 v/ Eystein Kvam, høgskolelektor, Høgskolen i Gjøvik

Samferdsel og IKT

Plikt til universell utforming bør også gjelde for IKT og samferdsel. Samferdsel er gjennom bussholdeplasser, togperronger osv. nært knyttet til utendørs områder som dekkes av lovens krav.

Samferdsel

Dersom transportmiddelet ikke er utformet slik at det samsvarer med slike fysiske installasjoners utforming og eller disse igjen ikke er formet i samsvar med tilliggende arealer, alt med henblikk på universell utforming, vil det kunne føre til et manglende ledd i en dør til dør reiserute for funksjonshemmet.

IKT

Deltakelse i offentlig planlegging etter Plan og bygningslova er for eksempel en rett en har som direkte berørt av planer eller byggesøknader eller som medlem av interesseorganisasjon som ønsker å uttale seg. Særlig når planers og byggesøknaders oppfyllelse av prinsippet om universell utforming blir vektlagt, bør det legges til rette for slik medvirkning for alle grupper funksjonshemmede. En kan ikke se hvordan det kan gjøres uten bruk av IKT.

Først i 2019 skal universell utforming være gjennomført også for bestående bygninger og utendørs områder åpne for allmennheten. Tilrettelegging for funksjonshemmede gruppers tilgang til virksomheter rettet mot allmennheten, bygger på lavere ambisjonsnivå, der spesielle løsninger for ulike grupper vil kunne aksepteres. Dessuten åpnes det for dispensasjoner basert på vurdering av kostnad, ressurstilgang og effekt.

Dermed vil behovet for informasjon om graden av tilgjengelighet for, og om hvordan funksjonshemmede kan ta seg fram til bygninger, kvartaler, servicetjenester, parker etc. på en trygg måte, være til stede, særlig før 2019, men også til en viss grad senere. En ser ikke hvordan noe av dette kan gjøres effektivt uten utstrakt bruk av IKT. Det må være et krav at informasjon må være tilgjengelig "der og da" noen måtte trenge den, og en ser for seg en form for trådløs GPS- orientert Internett- forbindelse.

For svaksynte, som vil være avhengig av informasjon gjennom lyd, er nødvendigheten av slike løsninger åpenbar.

Håndheving.

Plan og bygningsmyndighetenes håndheving av loven må gjelde hovedplan (kommuneplan), detaljplan (regulerings og bebyggelsesplan), byggesøknader, plangjennføring og byggefase. På overordnet nivå bør utformes generelle formuleringer for funksjonskrav. På detaljplannivå bør funksjonskrav spesifiseres og vise til detaljerte standarder for spesifiserte krav. Detaljerte byggeplaner bør utarbeides og godkjennes før utførelse av utendørs anlegg, på samme måte som byggesøknader.

Før remmetillatelse gis, bør det kunne dokumenteres at det er mulig innefor rimelig grenser å gjennomføre universell utforming for tiltaket. Før det gis tillatelse til oppstart, bør alle detaljer være gjennomarbeidet.

Også for bygge-/ anleggs- perioden bør ansvarlige aktørers kvalitetssikringssystem omfatte alle detaljer som har med universell utforming å gjøre.

Gjennomføring.

Dagens regelverk gir i liten grad anledning til å påvirke gjennomføring og finansiering av planer, utenom rekkefølgebestemmelser og refusjonsreglene. Ved bruk av utbyggingsavtaler, vil kommuner lettere kunne påvirke gjennomføringen.

En ser for seg noen prinsipielt forskjellige tilfeller, som er mer eller mindre vanskelig å håndtere:

1. Plan for utforming, utvikling, oppgradering eller lignende av utearealer for områder som er tilgjengelige for allmennheten og som disponeres av stat/fylke/ kommune.
2. Offentlig byggeprosjekter.
3. Tiltak på privat eiendom i område der universell utforming er gjennomført.
4. Tiltak på privat eiendom som ligger i område der universell utforming er forutsatt i gjeldende planer, men ikke er gjennomført.

I de to første tilfellene har myndighetene full kontroll. I det tredje bør det også være enkelt å kontrollere universell utforming gjennom byggetillatelse, tilsyn og anbud. Det bør imidlertid sørges for at egen fullstendig normal for detaljutforming av tiltak for universell utforming utarbeides og gis status som norsk standard med hjemmel i Plan og bygningsloven evt. forskrift. Da vil det være enklere og beskrive krav systematisk, entydig og etterrettelig.

I det fjerde tilfellet vil det være naturlig å tenke seg universell utforming gjennomført for omgivelsene samtidig med omsøkt bygning. Det kan være vanskelig å få til uten bruk av utbyggingsavtale, særlig der kommunen ikke har ressurser til å prioritere gjennomføring av tiltak selv.

I gjeldende Plan og bygningslov savnes det regler som i tilstrekkelig grad tar hensyn til rasjonell gjennomføring av planer og byggeprosjekter, og også fastlegger regler for nærmere bruk av virkemidler som anbud og utbyggingsavtaler på en hensiktsmessig og korrekt måte, som fremmer gjennomføring av tiltak med vekt på ideelle hensyn, som bl.a. prinsippet om universell utforming.

Er det mulig å ta inn bestemmelser i regelverket som gir myndigheter anledning til å kreve bruk av utbyggingsavtaler innen visse rammer? Innspill om dette kunne, i så fall være ønskelig å komme med i denne sammenhengen, da foreliggende forslag til ny Plan og bygningslov også synes å være svakere på det punktet enn en kunne ønske.

Ellers er det virksomheters tilrettelegging som synes minst klar når det gjelder gjennomføring, i og med at det her er tatt inn omfattende uforholdsmessighetsbegrensninger, som, selv om kriteriene i prinsippet er klare, vil medføre en god del skjønn i praktisk håndhevelse. Dette er alltid betenkelig, fordi det på den ene siden vil kunne gi konkurransemessige skjevheter. På den annen side vil det beskytte mindre lokale foretak med begrensede ressurser. Her legges det opp til rettslig prøving.

Diverse

For bygg og anleggs utforming er det bra at ansvaret er lagt på utbygger/ eier og ikke evt. leietaker. Bruk av områder og bygninger er jo klar når planer og byggesøknader godkjennes. Det samme gjelder vel dermed også for søknad om bruksendring? Disse bestemmelsene bør inn i Plan og bygningsloven.

Dispensasjoner bør kunne gis for universell utforming, der det må gå utover vernede bygninger, natur og miljø og andre gruppers sikkerhet/ trygghet. Men dispensasjon for tilrettelagt tilgjengelighet, også bygningsmessig, bør det kun gis dispensasjon for i ekstreme tilfeller, det vil si der hvor det vesentlig forringer et byggs, anleggs eller utendørs områdes karakter eller vanlige bruk, som nevnt. Det kan kanskje trekkes sammenligning til statens vegvesens bruk av sine normaler for vegutforming, som gjennomføres fullstendig, særlig med hensyn på motorisert trafikk (selv om samfunnsøkonomisk helhetsvurdering avgjør alternativ som velges ved utbygging).

Tilretteleggingskravene etter §9 bør også omfatte myndighetenes forvaltning drift og vedlikehold av utendørs områder som er åpne for allmennheten, så langt det har betydning for fremkommelighet og tilgjengelighet. Det er selvsagt at det legges til rette for FDV i planer og ved prosjektering, men det hjelper lite dersom det ikke følges opp i bruksfasen i områder med vekslende klima (snø, is etc.). Dette er selvfølgelig en faktor som er avhengig av offentlige etaters økonomi, men tilsvarende gjelder jo også private aktører.

Oversikt over de deler av rapporten som ligger til grunn for notatet:

Oversendelse	Til Justis- og politidepartementet
Kap. 0	Utkast til lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven) og endringer i andre lover
Kap. 1	Sammendrag
Kap. 1.1	Oversikt
Kap. 1.2	Innledende kapitler
Kap. 1.3	Norsk gjeldende rett
Kap. 1.4	Internasjonal og utenlandsk rett
Kap. 1.5	Utvalgets vurderinger og forslag
Kap. 1.6	Konsekvensvurderinger og merknader til lovforslagene: KUN PLAN OG BYGNINGSLOVA
Kap. 3	Utvalgets verdigrunnlag og begrepsforståelse
Kap. 3.1	Innledning
Kap. 3.2	Likeverd
Kap. 3.3	Nedsatt funksjonsevne, funksjonsnedsettelse og funksjonshemming
Kap. 3.4	Diskriminering og forskjellsbehandling
Kap. 3.5	Tilgjengelighet, tilrettelegging og universell utforming
Kap. 3.6	Enkelte utgangspunkter for den videre utredningen
Kap. 7	
Kap. 7.7	Offentlige anskaffelser
Kap. 9	
Kap. 9.7	Andre rettslige og ikke-rettslige virkemidler som kan bidra til bedret tilgjengelighet
Kap. 9.7.1	Innledning
Kap. 9.7.2	Politisk deltakelse
Kap. 9.7.3	Offentlige anskaffelser og innkjøpspolitikk
Kap. 9.7.4	Sektoransvar for gjennomgang av gjeldende regelverk og tiltak for å sikre bedret tilgjengelighet
Kap. 10	Lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
Kap. 10.1	Utvalgets utgangspunkt og presentasjon av den videre fremstillingen
Kap. 10.2	Lovens formål
Kap. 10.3	Lovens virkeområde
Kap. 10.3.1	Saklig virkeområde

<u>Kap. 10.4</u>	Diskrimineringsgrunnlaget
<u>Kap. 10.4.1</u>	Innledning
<u>Kap. 10.4.2</u>	Diskrimineringsgrunnlagets betydning
<u>Kap. 10.4.3</u>	Nedsatt funksjonsevne som nøkkelbegrep
<u>Kap. 10.4.4</u>	Nærmere om innholdet i begrepet nedsatt funksjonsevne
<u>Kap. 10.5</u>	Diskrimineringsforbudet
<u>Kap. 10.5.1</u>	Innledning
<u>Kap. 10.5.2</u>	Forbudet mot direkte diskriminering
<u>Kap. 10.5.3</u>	Forbudet mot indirekte diskriminering
<u>Kap. 10.5.4</u>	Kravet til årsakssammenheng
<u>Kap. 10.5.5</u>	Begrensningen for saklig forskjellsbehandling
<u>Kap. 10.11</u>	Aktivitetsplikt
<u>Kap. 10.12</u>	Plikt til tilrettelegging
<u>Kap. 10.12.3</u>	Universell utforming som rettslig standard
<u>Kap. 10.12.4</u>	Generell tilrettelegging
<u>Kap. 10.12.5</u>	Individuell tilrettelegging
<u>Kap. 10.12.6</u>	Universell utforming av bygg mv.
<u>Kap. 10.13</u>	Bevisbyrde
<u>Kap. 10.17</u>	Håndheving
<u>Kap. 10.17.1</u>	Likestillings- og diskrimineringsapparatet
<u>Kap. 10.17.2</u>	Plan- og bygningsmyndighetene
Kap. 11	Andre lovendringer
<u>Kap. 11.3</u>	Endringer i plan- og bygningsloven
Kap. 12	
<u>Kap. 12.5.4</u>	Plikt til universell utforming av bygg mv.
Kap. 13	Merknader til de enkelte bestemmelsene
<u>Kap. 13.1</u>	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lov om forbud mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
<u>Kap. 13.2.2</u>	Plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77

Vedlegg og registre

Referanser

Ved. 1

Ved. 1.1

Ved. 1.1.1

Ved. 1.1.2

Ved. 1.2

Ved. 1.2.1

Ved. 1.2.2

Ved. 1.2.3

Ved. 1.2.4

Ved. 1.2.5

Ved. 1.3

Ved. 1.3.1

Ved. 1.3.2

Ved. 1.4

Ved. 1.4.1

Ved. 1.4.2

Ved. 1.4.3

Ved. 1.4.4

Ved. 1.5

Ved. 1.5.1

Ved. 1.5.2

Ved. 1.5.3

Ved. 1.5.4

Ved. 1.5.5

Ved. 1.6

Ved. 1.6.1

Ved. 1.6.2

Litteraturliste

Universell utforming – Fra ideal til rettsnorm

Bakgrunn

Introduksjon av begrepet "universell utforming"

Tema for denne utredningen

Er universell utforming et begrep å regne med i rettslig sammenheng i dag?

Innledning

Tilretteleggingsplikt for personer med nedsatt funksjonsevne

Universell utforming som handlingsplan på enkeltområder

Internasjonale konvensjoner

Konklusjon

Grunnspørsmål og utgangspunkter

Gjenstanden for universell utforming

En plikt til å sørge for universell utforming synes aktuell først og fremst for den som opererer overfor allmennheten

Den nærmere fastlegging av hva som må gjøres for å oppfylle et eventuelt krav til universell utforming

Problemstillinger

Virksomhetens alminnelige funksjon

Manglende brukerforutsetninger som skal imøtekommes – hvem er "alle"?

Hva betyr tilgjengelighet?

Alminnelige begrensninger for tilretteleggingsplikten

Innledning

En forholdsmessighetsbegrensning?

Sikkerhetsmessige hensyn

Virksomhetens karakter som begrensning

Estetikk og funksjonalitet

Sammenfattende konklusjoner og forslag

Universell utforming som rettsnorm

Virkemidler for gjennomføring av universell utforming

Oppland fylkeskommune
Fylkesrådet for funksjonshemmede
Ringveien 26, 2815 GJØVIK
Tlf.: 61 17 05 55 Faks.: 61 10 83 19
E-mail: bjug.ringstad@nhf.no

Oppland fylkeskommune
Fylkesutvalget
Serviceboks
2626 LILLEHAMMER

Gjøvik, 30. november 2005

NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet – forslag til høringsuttalelse

Fylkesrådet for funksjonshemmede ser behovet for et sterkere lovvern mot diskriminering av funksjonshemmede. Fylkesrådet støtter flertallsinnstillingen i forslag til antidiskriminerings- og tilgjengelighetslov med unntak av dissensen i § 11, hvor vi ser viktigheten av at loven også innbefatter IKT-sektoren og samferdselssektoren.

Kommunikasjons- og informasjonsteknologi (IKT) benyttes på nær sagt alle betjeningssystemer og tjenester. Tilgjengelighet til disse er derfor en forutsetning for funksjonshemmedes mulighet til samfunnsmessig deltakelse. På samme måte er tilgjengelig kollektivtrafikk en forutsetning for at funksjonshemmede skal kunne delta i samfunnet.

Fylkesrådet mener at tidsfristen for tilrettelegging av eksisterende bygg og uteområder fram til 2019 er alt for defensiv. En slik tilrettelegging har det i realiteten vært føringer for så lenge, at en frist fram til 2014 må være tilstrekkelig.

Fylkesrådet for funksjonshemmede støtter derfor mindretallsforslaget i § 11 som foreslår plikten til universell utforming utvidet til også å gjelde samferdsel og IKT.

Med vennlig hilsen
Oppland fylkeskommune
Fylkesrådet for funksjonshemmede

Terje Erlandsen
leder

Bjug Ringstad
fylkesrådssekretær